

ГОГО ИВАНОВСКИ

15
Народна библиотека
на Скопска околија

Н. II. 40 дб 1

За новата
пролет

1946

ДРЖАВНО КНИГОИЗДАТЕЛСТВО НА МАКЕДОНИЈА

821.163.3-1 ИВА/3

ГОГО ИВАНОВСКИ

3448/21
Уредба № 102/1946
ПРЕЗИДЕНТ
СВА НАКОНА АРС
НАТОНА АРС
МАНЕВОНА
Бр. _____ 1946 г.
СКОПЈЕ

ЗА НОВАТА ПРОЛЕТ

1946

ДРЖАВНО КНИГОИЗДАТЕЛСТВО НА МАКЕДОНИЈА

Тој што ги знае горите лисни
со сенки ладни в полдневна жега,
и слушал како ајдучки песни
во летна вечер ширно се редат;
тој што ги знае Гоце и Јане,
нивните, верни, другари смели,
напред кога со алово знаме
скитале в гора со срца врели;
тој што е сетил афион како
навечер зрее во земја мека,
а селјак морен мисла во мракот
притаил драга - трепне и чека;
тој што е гледал сините води
на Охрид како ширно се шират -
насреде чунче некаде плови,
по него поглед влажен се всира;
тој што е четел во трошна соба
„Ленка" на Рацин, со трепет чуден,
и гледал како до доцно доба
работи Ленка тутун за други;
тој што е пеел со сиот народ
зората кога се раѓала нова,
тој знае колку, колку е мила
земјата наша - земјата родна.

ЗА НОВАТА ПРОЛЕТ

На Ацо Караманов, ученик-поет,
загинат во Народноосло-
бодителната борба.

Пролет, чинам, беше-ноќ, убава, красна,
зборевме на сокак со младински жар,
за новиот човек што ко сонце јасно,
ќе огрее славно на земниот шар.

Млади бевме тогај, со соколски крила,
и на својте чувства ќе дадевме лет,
но земјата родна ни настапи тиран,
се што беше добро го фрли во гнет.

И од тој ден мрачен не те видов веќе...
Чув дека си паднал некаде во бој,
да го браниш денот на онаа вечер,
што трепкаше в љубов свездениот рој.

Пак е пролет сега - ноќ, убава, красна,
како тогај, друже, јас гледм со жар-
човекот се раѓа како сонце јасно
и огрева славно на земниот шар.

СОНЕТ

Крај разгорен огин во пролетна вечер,
посејана меко со светулки китни
и жубор од река што в планина тече
кон полето цветно со бранои ситни,

десетина, збрани, почиваат души,
поседнати наред на земјата мека
Покрај себе, верни, оставиле пушки
и пуштиле мисла низ гори да лета.

А ветерчок в мракот со притаен шепот
приказни плете за делата нивни
широко тој ги разнесуе в светот.

И гордост се лее по десетте лица,
од приказот ноќен в просторите ширни -
за десетте, смело, востанали срца

КОЛОНАТА

„Минуат жено“

- со шепот рече
селанец вслушан, притаил здив;
низ прозорец поглед во свездната вечер
впи и во мракот ги согледа нив,

сенките што се во темнина влечат,
една по друга о бесшумен од,
но прсти леко без збор да речат,
нижејки низа крај нивниот плот.

А глува и тежка е вечерта свездна,
замира, чиниш, животот драг
но тие врват, сал мисла една,
се краде негде в далечен град.

„ Минуат жено ”

- селанец рече
ги гледаш така ко брата до брат,
нивната душа не в срам се пече
а жар им свети по нивниот пат.

Минуат... минуат... години цели,
без почин и осмев на Јиајчински дом,
но срца од огин по им се врели,
ќе удри, знајат, големиот свон.

И селото в покој заспиваше длабок,
се капеше месец на небото млад,
колоната негде пробиваше мракот,
а бескраен беше незиниот пат.

ПОЧИНКА

Затијна, за час, бојот со врагот
и в окопи влажни ноќта се сви,
сал сеќаваш тежок мирис на барут,
ел светне негде огинок скрит.

Това некој тутун запалил во луле
и расејал мисли по родниот кат,
в очи му облак, ко божем да чуе
воздишки тешки и притаен јад.

Ко божем да гледа узрените ниви,
врелата од него што се пари пот,
и сеќава како двете очи сини
го гледаат милно зад нискиот плот.

Остана ко приказ тој живот на поле...
Тука како преѓе : окопи и мрак –
минут уште еден и шмајзер од горе
во глувиот простор се обади пак:

На јуриш, ој, славни другари мои!
- извика борец зажарен од гнев-
на јуриш, ој свет е погледот што гори,
првата ни радост на новиот ден!

ПРВАТА СРЕТБА

Во рана, темна, есенска зора,
по тешко минат во ноќта пат,
не сретна човек во густа гора,
со поглед ведор и осмев благ.

На сите „Друже“ ни рече милно,
ни стисна рака со искрен плам,
а в очи среќа ко море ширно,
му пливна чиста ко момин срам..

Зад наши плеќи е градот вивнат,
во лаги скован и тежок гнет,
а еве тука кај волци минат,
се кренал народ за убав свет.

И лица нивни сал една мисла
ги пече, жешка, ко огнен жар:
ко в есен како се ронат лисја,
да згине така и светот стар.

Ој, напред друже, на векот има
во мракот правда и светол час,
и како сонце по луто зимо,
ќе грејнат силно во крајот наш.

А кога народ ќе слави радост
на деној вечни и среќен миг,
од врвој снежни и нашта младост
ќе свети тогај ко сончев лик.

Б О Ј

Молчи врвот студен
и мрзне месец блед,
врел поглед беспир блуди
во ноќта темна гори
од љубов пламнат сет
кон нови, светли зори.
За миг

и ригна

тешка граната,
расече ноќта ајдушки глас
исцвиле зрно оловно, жешко,
и бој се врза в бунтовен час
бој за радост и правда вечна.

Се бивме долго до прва зора,
дружина верна со тиран клет,
а в утро плотун растресе гора
за десет мина последна чест.

ДВА ГРОБА

Два гроба ладни во среде градот
никнаа еден Мартовски ден,
„Паднаа тука за својот народ
им стои надпис во камен бел.

Севезден моми со пресно цвеќе
ги китат нежно за спомен долг,
старец ли, млад ли, кој да се сретете,
ќе запре малку во својот од:

„Почиват" тука - офицер старши,
крај Урал раснет пролетен цвет,
до него паднат в јуришни маршои
е свидно чедо на Козјак смел.

Падна здружно за својот народ,
во еден бурен Мартовски час-
пејте о моми, за нивната младост
повеста славна, на чуден глас.

НА МОЈОТ НАРОД

Зоро слатка и румено!
Зоро слатха посестримо!

.....

дали еднаш ќе изгрееш

.....

над мојата Татховина.

Раџин

... А толку многу ние сме млади,
ко детуле божем мало,
со млечни усти, уште без заби,
туку што рекло „мамо“.

Млади сме ние ко првото листе
на гранка во пролет што трепне,
ко сончев румен во зора штом плисне
преди денот да светне.

Но меки ко свила нашите крила
се шират за полет голем,
и прв пат може низ земја ширна

Ќе мине веста за еден народ
од јужна страна, во борба створен...
Ќе мине веста за еден народ.

ПЕСНА ЗА СОНЦЕТО

Првата радост во дрвена лулка
што заблести слепо во погледот наш
и истргна осмев од нашите усти,
зракот твој беше што падна на нас.

Не погали милно по влажните лица,
со топлина жива од новиот свет –
затупкаа часкум, ој нашите срца,
па развија крилја и прснаа в лет.

И од тогај везден во нашата пролет
навоѓаме смисол во светлиот зрак,
те гледаме тебе, добиваме полет,
и в души ни устрем се пораѓа благ.

Минутите кога настанаа тешки
и тргнаа орди со железен марш,
не нлисна во лице со зраците жешки,
и слобода што е, не научи нас.

Не научи, Сонце, да љубиме денот,
и мразиме тие што посеваат мрак –
не научи како да стасаме брегот,
кај најблиску грееш со светлиот зрак,

МИЛИОНИ ДУШИ. . .

Од Исток румен
до Север снежен,
од Запад дури
до сончев југ,
По шумни градој
и тихи поља,
во денот сјаен
ко циној смели
раснеме ние милиони души
титани горди
на светлиот труд!

По фабрики црни,
по мајдани темни,
по полиња ширни –
крај писмена маса
во вечери мирни,
работен народ од целиот свет-
народ во огин раснел –
со здружени сили
го даваме в светот
сред вихрена борба
трудовиот дел!

А голем е делот што нам ни се паѓа;
делот наш е сиот, ширен, земен крај,
со секоја радост што в него се раѓа,
со секое цвеќе на расцутен, мај

Ој, затова, напред, со сончева сила,
о, работен народ, за убав ден, злат –
во просторот вечен, епохата жива
да сковаме светла, ко небесен пат!

НА РАЗДЕЛБА

- Ќе одиш синко, време ќе мине,
далеку ќе си од татков праг,
ќе капат деној и за нас сине
мачен ќе биде животот драг.

Ти знаеш колку грижи за тебе
збирала мајка дење и ноќ,
а сега кога настана време
последна кога ме крепи моќ,
од тебе кога старешки раце
чекаат радост последен ден,
ти одиш синко и моево срце
божем со клешти си ми го зел. –

Ко камен тежки на срце паѓат
мајчини зборој в разделбен час,
и живи болки во душа раѓат
кога ги слушаш на тажен глас.

Но светот в треска гори...

Патишта,
простор,
зрак!

Оџаци чурат,
градои раснат –
изгреват нови зори
на ширен татков праг!

Се носат срца млади
со полен вихрен
во дива страв -
со бесна јарост в гради
во борба нова
за вршен врв!

- Проставај мајко, јас пак ќе дојдам
ќе дојдам нов и друг
- солза капна и влакот појде...

јас пак ќе дојдам,
ќе дојдам нов
и друг

ПОСЛЕ РАБОТА

Какво чудно чувство в гради ти се крева
кога скоро капнат од тешкиот труд,
се прибереш дома по дневната врева,
меѓу четири зида - ти и никој друг.

И сеќаваш како целото ти тело
трепети ко листе при ветерчок тих,
како едри капки на твоето чело
се собрале в низа како гердан сив.

Тогај в ум ти мисла почне да се раѓа,
дека не напразно поминал тој ден,
да си сторил нешто за ближните браќа
и си дал од себе плод трудов и зрел.

Колку сладко после в леглото се спие,
длабоко и мирно до доцникав час,
и месецот уште кога в прозор бие,
чиниш оти дури небото е в нас.

НАШИОТ КАЛЕНДАР

В сабата наша
на прашна маса
календар малечок стои,
денојте наши
в туѓина тешка
полека-лека ги брои.

Секоја утрин
кинеме ние
од него листе по листе,
чекаме кога
мукавче голо
последен ден ќе висне.

Ќе биде зима
сигурно тогај
снежец ситем ќе врне,
влакот ќе брза
кон крајот роден,
срце ни радост ќе згрне.

И кога во мракот
светулки први
в погледот наш се мернат,
копнежот збиран
во ноки долги
в песна ќе расне верна..

И ќе не праша
дружбата тогај,
времето како ни мина,
а место одвет
в очите наши
ќе збори нова сила.

ВО СЕЛСКАТА СОБА

Миризма топла од пченичен леб
на сачот што се пече,
те гали во гради, те опива сет,
во тиха, заспана вечер.

Во ламбата мижи, потрепнуе плам,
на софра грав се пари,
а селанец корав започнуе пак,
приказни стари, стари.

Расправа како во нивјето клас
при ветрец тих се љушка,
а топол ко оран неговиот глас,
чиниш божем те гушка.

И петлите дури не запеат пак,
тој збор по збор ќе ниже –
приказна јасна ко дневниот зрак,
жива ко мајчини грижи.

РОСКАНА

Родила мајка убаво чедо,
Роскана-роса утриначиста,
коси и златни снежено тело,
повинат в свила - младост и китат.

Гледала мајка рожбата свидна,
срце и, птиче, в градите трпне.

Расни ми, расни, развевај крила,
каде ќе минеш, Сонце да светне.

Извиши Роска белата снага,
в елек и гради, камен-ќе пукнат,
снежно и лице, пролет е блага -
момци ли минат, умот им штука.

Ој, море пусто мајкино срце,
камен да стане, или да прсне.

Роскино бело помодре лице,
снага и црна - чиниш ќе свисне.

„Кажми ми, чедо, кој ли ти зора
загрози прва - мрак да го свие!
Кој ли ми цвете откина в гора-
радост да нема, гром да го бие?“

Заплака мајка, чемерни солзи,
облак и тежок на срце легна –
заради клетви црни и грозни –
Роскана беше у мајка една,

РАЃАЊЕ

Кај Вардар плиска в пролетна зора
сребрени капки низ поле меко,
кај Шар е прострел снагата морна
нарамил на грб тежките векои,
јас едно утро во селска соба
сум дошол, друже, на овој свет.
Сум сетил топол мирис на сено,
на таван слушнав врапци кај цврчат,
се насмевнав тогај и мојот дедо
ме погали нежно ко полски цвет.

ОХРИДСКИ МОТИВ

Со десет мина
низ вода сина
ми крена чунче
пред залез ап
со десет мина
ко верни сина
и сред нив момче
ко игрив бран.

Ги ниша тиок
од Север ветрец,
ги носи леко
на далек пат,
а зад ним здиот
ко леден месец
се смрзна негде
на мајкин праг.

Со десет мина
низ вода сина
ми крена чунче
пред залез ал-
се шири ширна
ој, вода мирна
и плисне негде
син, студен бран.

АКО НЕКОЈ ПАТ . . .

Ако некој пат на душа ти чиста
налегне мака што гризе ко црв,
ти излези тогај сред зелени листја
што живеат скрито на планински врв.

Таму кај што птичка слободна и среќна
поскакнуе живо, извивајќи глас,
кај ветрециот мирис на планински цвеќа,
разнесуе меко во утринен час.

Па разгрни таму душата си цела,
да мине низ неа свемирниот здив,
ќе осетиш после како нак се крева
нов живот во тебе, посветол и чист.

ПРОЛЕТНА ПЕСНА

Последните мразој в растопени води
се влечат ко старец низ сивиот град,
недоволна, тажна, зимата си оди,
а назира, румен, пролетниот зрак.

На сувите гранки крај мојата врата
си подале глава луполките в срам,
ластојците скоро на весели јага
ќе долетат тука ко лани јас знам.

И заедно со нив од далеку негде
ќе пристигне таа што катаден в сон
ми шепнеше топло во ноќите ледни
Со трепетен гласец ко сребрнен свон.

Прозрачните раце ко розови листа
ќе почиват долго во рацете мој,
а пролет ќе грее ко небеса чиста
и птички ќе пеат во безброен рој.

Ќе тргнеме тогај низ патеки цветни,
ко пролетта млади и лесни ко зрак,
фатени за рака ќе бидеме среќни -
ќе блешти ко солнце, долг, бескраен пат.